

# Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Cairn Terrier



Versjon 1

Gyldig t.o.m. 1.10.2020



**Norsk  
Kennel Klub**  
HUNDEEIERNES ORGANISASJON



## Innholdsfortegnelse

Innledning .....	3
Generelt .....	3
Rasens historie; bakgrunn og utvikling .....	3
Overordnet mål for rasen .....	4
Rasens populasjon .....	5
Populasjonsstørrelse .....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse .....	5
Innavlsgrad .....	5
Bruk av avlsdyr .....	5
Innhenting av avlsmateriale fra andre land .....	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål .....	6
Prioritering og strategi for å nå målene .....	6
Helse .....	6
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen .....	6
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter .....	6
Forekomst av reproduksjonsproblemer .....	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål .....	7
Prioritering og strategi for å nå målene .....	7
Mentalitet og bruksegenskaper .....	7
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester .....	7
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden .....	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål .....	7
Prioritering og strategi for å nå målene .....	7
Atferd .....	7
Atferdsproblemer .....	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål .....	7
Prioritering og strategi for å nå målene .....	7
Eksteriør .....	7
Eksteriørbedømmelser .....	8
Overdrevne eksteriørtrekk .....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål .....	8
Prioritering og strategi for å nå målene .....	8
Oppsummering .....	8
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål .....	8
Plan for videre arbeid i klubben .....	8

## Innledning

I følge historie som er funnet kom den første Cairn Terrieren til Norge importert fra Danmark i 1929. De første norskfødte var i 1930. Det har blitt en populær rase og registreringstallene har økt jevnt og trutt frem til 2007 med 379 registrerte valper, for så å gå nedover igjen med i 188 registrerte valper i 2013. Dokumentet er utarbeidet av Norsk Terrier Klubbs rasegruppe for Cairn Terrier

## Generelt

### Rasens historie; bakgrunn og utvikling

At opphavet til cairn terrieren er Skottland er det relativt stor enighet om, selv om det eksakte opphavsstedet ikke er kjent. I de nord-vestre delene av landet, og på øygruppa Hebridene (spesielt øyene Skye, Mull og Harris), har folk hatt små terriere i hundrevis av år. Flere kilder fra 1500-tallet forteller om en liten hund som kan minne om våre dagers cairn. Man kaller gjerne denne "opprinnelige" hundetypen for highland terrier.

Disse hundene ble brukt til jakt på smånagere og andre skadedyr, og ble utelukkende avlet på bruksegenskaper.

Highland terrierne var små fordi de da lettere kunne ta seg inn i hi og andre skjulesteder hvor byttedyrene oppholdt seg, men også fordi de krevde mindre mat enn store hunder. De var meget sterke og modige, noe som var en forutsetning for den tøffe jakten på både grevlinger, otere og rever. Mange hunder ble nok skadd eller drept i den farlige jakten.

Det tøffe klimaet og vanskelige terrenget var nok også med på å forme Highland terrieren. En kraftig og værbestandig pels, sammen med en smidig og utholdende kropp, var en ideell kombinasjon for disse hundene. Vi finner igjen disse egenskapene på våre cairn terriere den dag i dag.

Vi må frem til begynnelsen av 1800-tallet for å finne sikrere kilder til våre dagers cairn terrier. Flere gamle skotske familier skrev på den tiden ned stamtavler for sitt terrier-oppdrett, og det er temmelig sikkert at disse oppdrettene er kilden til de cairn terrierne vi har i dag.

Alle godsherrer ("lairds") hadde på denne tiden sin egen flokk med terriere ("cuallach de madaidhean"). De mest kjente familiene til slike oppdrett er Macdonalds of Waternish, McLeods of Drynoch og McKinnon of Kilbride. Våre dagers cairn terriere stammer i all hovedsak fra disse tre kildene.

Det blir gjerne hevdet at både skye terrier, skotsk terrier, west highland white terrier, dandie dinmont terrier og cairn terrier stammer fra disse opprinnelige terrierne, og at cairn terrieren

er den som likner mest på opphavet. Det er i alle fall sikkert at cairn terrieren er den minst "stiliserte" av disse terrierene. Med sitt røffe og rufsete preg, og uten noen standard for pelsfarge, er cairn terrieren den som gir mest inntrykk av å være en arbeidshund.

Tidlig på 1900-tallet var det flere tilhengere av den lille terrier-rasen fra det skotske høylandet som ønsket å få den registrert som en egen rase. Noen av de mest kjente pionerene i dette arbeidet, var Mrs. Alastair Campbell og Mary Hawke. Det hevdes at det var disse kvinnenes standhaftighet som til slutt gjorde at "The Kennel Club" begynte å registrere cairn-terrieren som egen rase i 1910. Dette var dog ikke under navnet cairn terrier, men som "Any other breed or variety". I 1912 begynte man å registrere hundene under det navnet vi bruker i dag.

De aller første registreringer av det man med stor sikkerhet kan si at er cairn terriere, ble publisert i "Kennel Gazette" i juni 1907. De to hundene som ble registrert, Calla Mhor og Cuillean Bhan, ble eid av nettopp Mrs. Alastair Campbell. Senere det samme året, registrerte hun også Roy Mhor. Rasen de ble registrert som, var for øvrig "Skye terrier med stående ører". Hun fikk registrert Brocaire kennel. Hun drev med oppdrett og var aktiv på utstillinger helt frem til hun døde i 1946.

På slutten av 1911 fastsatte man den første rasestandarden for cairn terrieren, under "The Scottish Kennel Club Show" i Edinburgh. Året etter begynte "The Kennel Club" å dele ut "Challenge Certificates", og det var for første gang mulig å bli utstillings-champion for en cairn terrier. De to første hundene som fikk "Challenge Certificate", var Firing Fling og Firing Flora, i 1912.

Det ble etter hvert nødvendig å få et eget navn på rasen, og "Cairn Terrier of Skye" ble blant annet foreslått. Debatten raste frem og tilbake, og på sommeren i 1910 ble det til slutt enighet om det noe kortere navnet "Cairn Terrier". Samme år ble The Cairn Club dannet, og Mrs. Alastair Campbell ble klubbens første sekretær.

Ordet cairn kommer opprinnelig fra det gæliske ordet "càrn". Det betegner gjerne en ikke-naturlig forekommende haug med steiner, så som en gravrøys, varde eller liknende. Det opprinnelige skotsk-gæliske ordet har en langt videre betydning enn dette, og kan også referere til naturlig forekommende steinrøys og liknende.

### **Overordnet mål for rasen**

Klubbens mål er å bevare en sunn og trivelig hund med temperament og lynne etter opprinnelsen. Bevare en sunn og god rase med lite sykdom og gode egenskaper i forhold til rasestandarden.

## Rasens populasjon

### Populasjonsstørrelse

År	Antall registrert
2010	321
2011	258
2012	207
2013	188
2014	106
2015	155

Data er hentet fra NKK statistikk

### Gjennomsnittlig kullstørrelse

	Totalt ant. Kull	Antall tisper født	Antall hanner født	Snitt antall tisper	Snitt antall hanner	Totalt Gj.snitt pr.kull
2010	91 kull 82 reg, 9 imp	149	170	1,817	2,073	3,89
2011	70 kull 67 reg, 3 imp	132	126	1,970	1,880	3,85
2012	63 kull 55 reg, 8 imp	99	110	1,8	2	3,80
2013	56 kull, 47 reg, 7 imp	94	90	2	1,914	3,91
2014	27 kull 25 reg. 2 imp.	44	60	1,76	2,4	4,16
2015	45 kull. 39 reg. 6 imp.	78	77	2	1,77	3,97

Importer er ikke med regnet i snittutregningene

Dater hentet fra dogweb - NKK

### Innavlsgrad

2009	85 reg. kull	3,573 %	6 kull med 0%
2010	81 reg. kull	3,402 %	4 kull med 0%
2011	67 reg.. kull	3,058 %	1 kull med 0%
2012	55 reg. kull	12,28 %	1 kull med 0%
2013	39 reg. kull	3,562 %	2 kull med 0%
2014	25 reg. kull	3,079 %	1 kull med 0%
Snitt	58,67	4,825	

Data hentet fra NKK og regnet om til snitt

For 2012 et tallene høye. Det er 9 kull over 6, derav et på 14,454 og et på 26,965.

### Bruk av avlsdyr

Man kan se trekk av at noen år er det enkelte hannhunder som har blitt brukt mye, men man ser at det er med en viss kontroll. NKK anbefaler at enkelt kun kan ha 6,25 % innavlsgrad, mens snittet for rasen bør ligge på 2,5. Dette viser at vår rase ligger i snitt over anbefalte grenser fra NKK. Det er ønskelig at oppdrettere følger NKKs grunnleggende anbefalinger om avl og oppdrett.

### **Innhenting av avlsmateriale fra andre land**

Oppdrettere har de siste årene blitt flinkere til å bruke hannhunder fra utlandet. Det er også kjøpt inn noen tipser. Det er et snitt på 6 importerte hunder per år, de siste 6 årene.

### **Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål**

Gruppen trenger at oppdrettere samarbeider og tenker sammen om hva som er best på lang sikt. Den viktigste jobben gruppen kan gjøre er å samle informasjon, være åpne om det vi vet. Arrangere fora hvor oppdrettere kan snakke sammen om hvordan bevare rasen best mulig. På lang sikt bør det utarbeides en strategi i samarbeid med oppdrettere, for å bevare den sunne og friske rasen vi har. RAS dokumentet vil være et godt utgangspunkt og et arbeidsdokument og jobbe ut i fra.

I tillegg oppfordre oppdrettere til å bruke flere hannhunder i avl for å bevare en stor genetisk variasjon, samt for å fortsatt holde innavlsprosenten lav.

### **Prioritering og strategi for å nå målene**

- Arrangere oppdretterseminar/ rasetreff hvor man tar RAS dokumentet som utgangspunkt.
- Medlemsmøter hvor man informerer og oppfordre alle til åpenhet og samarbeid rundt temaet.
- God informasjon i klubbens medlemsblad

### **Helse**

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.

Cairn terrier regnes som en frisk rase både fysisk og mentalt, uten spesielle raserelaterte utfordringer. Rasegruppen Cairn kontaktet Norges veterinærhøgskole og fikk gjennomført en helseundersøkelse i årsskiftet 2010/2011. Det var totalt 33 respondenter til undersøkelsen, og det ble for få respondenter til at det ble noe hold i tallene, og svarene kunne ikke brukes.

Som så mange andre raser er Cairn glad i mat og de sjarmerer seg gjerne til en ekstra bit.

Det er viktig å passe på at hunden er i rett kondisjon, slik at den ikke blir for tykk.

En hund med riktig vekt, godt pelsstell og daglig pleie er med på å gi hunden god livskvalitet og gode levekår.

### **Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter**

I 2014 ble 15 individer undersøkt for øyesykdommer. 1 fikk påvist Cortikal, 1 påvist hypoplasmie. 3 individer fikk påvist PHTVL/HPV grad 2-6. Individene har samme far, men er ikke kullsøsken.

Det er tre individer som er HD røntgen med resultatene C/B/B. alle er importert fra Danmark.

Forsikringsselskapet Agria har gjennom sine forsikrede dyr en statistikk som gir en indikasjon på hva man må være ekstra obs på. Den siste statistikken deres er fra 2006-2011. Denne sier noe om at rasen er utsatt for patellaluksasjon. Dette er noe vi vet at det er enkelte individer som har/har hatt dette, men hvor stort problem det er per i dag er uvisst.

En annen ting den sier noe om er hormonelle sykdommer, som for eksempel Addison disease. Dette er noe det ikke er snakket mye om og hvor stort problem dette er på rasen per i dag er uvisst.

### **Forekomst av reproduksjonsproblemer**

Det er per i dag ingen tegn på reproduksjonsproblemer. Hundene føder naturlig og med få komplikasjoner. Det man kan bemerke er at det i 2014 ble i noen kull født kun hannhunder og noen kull var små med kun 1-3 fødte valper. Klarer man å få ned gjennomsnittlig innavlsgrad vil kullstørrelsene øke.

### **Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål**

- Bevare og styrke den generelle gode helsetilstanden som er på rasen per i dag.
- Bidra til at oppdrettere i større grad deler opplysninger om det som måtte dukke opp av sykdomstilfeller, for å sikre at man får en god oversikt over rasens eventuelle sykdommer.

### **Prioritering og strategi for å nå målene**

Rasegruppen bør jobbe for å kartlegge sykdom gjennom kontakt med oppdrettere. Oppfordre til åpenhet og samarbeid mellom oppdrettere gjennom dialog og samlinger.

### **Mentalitet og bruksegenskaper**

#### **Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester**

Rasen brukes til spor, bruks, rally og sniffer.

#### **Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden**

Ingen krav til dette

### **Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål**

Generelt er ikke cairn terrier regnet som en aktiv rase innen jakt og bruks, selv om det er noen som er aktive. Gruppen ønsker å øke interessen for dette og vise at det er en allsidig rase med mange egenskaper og bruksområder.

### **Prioritering og strategi for å nå målene**

Øke kunnskap via informasjon og til rette legge for kurs/aktivitet,

### **Atferd**

#### **Atferdsproblemer**

Det er per i dag lite som tyder på utbredte atferdsproblemer på rasen i Norge.

### **Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål**

Bevare den humørfylte, modige, nysgjerrige og glade hunden som beskrevet i rasestandarden. En hund som fungerer godt i alle omgivelser og sammen med sin familie.

### **Prioritering og strategi for å nå målene**

Hunder med uønsket atferd skal holdes utenfor avl.

Oppdrettere bør opplyse valpkjøpere om rasens egenskaper og gi de en bevisstgjøring på at hunden blir et resultat av hvordan den læres opp. Oppfordre til å delta på lydighetskurs med grunnleggende hverdagslydighet.

### **Eksteriør**

En Cairn terrier skal etter rasestandarden være kvikk og våken, naturlig utseende brukstype.

Den skal stå med god tyngde over forpotene og har en sterk bakpart. Dypt bryst, meget fine bevegelser. Værbestandig pels. Mankehøyden skal være ca 28-31 cm, men i proporsjon til vekten som ideelt er 6-7,5 kg. De siste årene kan man se at dette har økt noe.

Generelt kan man si at rasen har en jevn og god kvalitet i Norge.

### **Eksteriørbedømmelser**

Det er relativt liten andel cairn terriere som stilles ut.

I tillegg til riktig konstruksjon og gode bevegelser er pelsen og riktig stell av den viktig.

### **Overdrevne eksteriørtrekk**

Cairn terrier kan sies å være en rase uten overdrevne eksteriørtrekk som kan utgjøre en helserisiko for rasen. Rasen kan de siste årene ha en tendens til å være store i størrelsene. Det oppleves at oppdrettere er bevisste på dette og at man er bevist på dette i avlsarbeid.

### **Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål**

Å bevare en rasetypisk Cairn terrier så nær gjeldende rasestandard som mulig er et hovedmål både på kort og lang sikt. Avlen bør konsentreres om hunder uten eksteriørfeil og bygge på den beste delen av populasjonen. Dette uten å underminere hensynet til gemytt, helse og mentale egenskaper.

### **Prioritering og strategi for å nå målene**

Oppdretterne oppfordres til å øke sin kunnskap om anatomi og om rasestandarden. Avlsdyr må vurderes nøye med utgangspunkt i rasens standard. Avlsdyr bør ha oppnådd premieringen Excellent på minst 3 utstillinger.

Oppdretterne bør delta aktivt på utstillinger og motivere flere til å delta, blant annet ved å gi hjelp og råd til uerfarne valpekjøpere. Dette både for å synliggjøre rasen i større bredde på utstillinger og å få viktig informasjon og kunnskap om egne og andres hunder.

Det bør arrangeres samlinger og seminar om rasen for å øke kunnskapen hos oppdrettere og andre interesserte.

## **Oppsummering**

### **Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål**

Rasen er i utgangspunktet er sunn og frisk rase med lite kjent problematikk. Rasegruppen bør jobbe for at det avles frem friske og funksjonelle cairn terriere som er i tråd med rasestandard og som er til glede for sine eiere og sine omgivelser.

Generelt er det et godt miljø blant cairn eiere. Som gruppe er det viktig å prøve å bevare det gode miljøet og skape et felles engasjement for å bevare rasen slik den er i dag.

### **Plan for videre arbeid i klubben**

En viktig oppgave for rasegruppen er å øke interessen for rasen, slik at populasjonen opprettholdes og mulig økes. Cairn eiere skal få råd og økt kunnskap om rasen. Cairn er en trimmerase og det skal gis tilbud om trimmeopplæring. For medlemmer skal det arrangeres fellesaktiviteter og treff. Møter med medlemmer og oppdrettere for å lage en felles forståelse av hva vi skal jobbe for videre fremover og hvordan vi vil at rase skal være om 10 år. Her kan



RAS brukes som et utgangspunkt for videre arbeid. Her tror vi samarbeid, frivillighet og åpenhet er veien å gå snarere enn instruksjer og regler. RAS-dokumentet bør være gjenstand for felles diskusjon og evaluering på jevnlige møter med oppdretterne.